

Notitser.

I.

Danske Aktieselskaber 1905—1912.

Den store Mængde Gplysninger om danske Aktieselskaber, der findes i den udmærkede Børshaandbog, Greens »Danske Fonds og Aktier«, er for de 5 sidste Udgavers Vedkommende, efterhaanden som disse udkom, bleven bearbejdet af Statens Statistiske Bureau, hvorefter Resultaterne i tabellarisk Form er blevne optagne i »Statistisk Aarbog«. For Aarene 1905, 1908, 1910 og 1912 (de fire sidste Udgaver af Børshaandbogen) foreligger Bearbejdelsen i ensartet Form, saaledes at en Sammenstilling af Resultaterne kan foretages. Dog maa det ved en saadan Sammenligning have i Erindring, at Børshaandbogens seneste Udgaver har »skrabet Bunden« i stærkere Grad end de tidligere. Naar Antallet af ganske smaa Aktieselskaber fremtræder stærkt stigende, er det derfor vanskeligt paa Forhaand at dømme om, hvor stor en Del af Stigningen der alene skyldes Haandbogens forøgede Fuldstændighed. For de større Selskabers Vedkommende spiller dette Moment naturligvis ingen Rolle, ligesom dets Indvirkning paa den samlede Aktiekapital er af underordnet Betydning.

Samtlige Selskaber er efter Arten af den Virksomhed, de driver, inddelte i følgende 10 Hovedgrupper:

	Antal Selskaber				Indbetalt Aktiekapital (Mill. Kr.)			
	1905	1908	1910	1912	1905	1908	1910	1912
Banker	138	171	168	172	165	252	227	240
Dampskibsselskaber	85	99	105	102	61	85	85	86
Sejlskibsselskaber	153	137	140	121	9	7	7	5
Jernbaneselskaber	32	35	41	45	47	52	59	67
Telegraf- og Telefonselsk.	14	15	16	14	40	40	47	52
Forsikringselskaber	37	46	53	53	13	12	13	13
Industrielle Selskaber	711	891	1006	1156	166	194	211	236
Ejendomselskaber	85	116	126	144	17	25	26	26
Handelselskaber	430	712	983	1213	50	66	81	99
Andre Selskaber	138	215	238	305	32	39	47	30
Tilsammen	1823	2437	2876	3325	600	772	803	854

Den samlede Aktiekapital, som i 1905 opgjordes til omkring 600 Mill. Kr., steg meget stærkt fra 1905 til 1908, navnlig paa Grund af den store Udvidelse af Bankernes Kapital. Fra 1908 til 1910 var der derimod som Helhed kun en ringe Stigning, for Bankernes Vedkommende endog en betydelig Tilbagegang som Følge af de efter Kraket foretagne Nedskrivninger. Fra 1910 til 1912 var der atter en Stigning paa et halvt Hundrede Millioner. (Under Gruppen Banker er medtaget en Del Spare- og Laanekasser med indbetalt Aktiekapital).

Hvis man grupperer Selskaberne efter Størrelsen af deres indbetalte Aktiekapital, faar man følgende Fordeling: (se øverst næste Side).

Af Selskaber med indtil 100000 Kroners Aktiekapital omfatter Opgørelsen for 1905 henved 1200, Opgørelsen for 1912 henved 2500, altsaa ca. 1300 flere. Af Selskaber med over 100000 Kroners Aktiekapital er der tilkommet henved 200 i de 7 Aar, nemlig 130 Selskaber

Aktiekapitalens Størrelse:	Antal Selskaber			
	1905	1908	1910	1912
Indtil 10000 Kr.....	481	762	1030	1295
10000 indtil 25000 Kr....	275	373	458	516
25000 — 50000 — ...	187	264	284	324
50000 — 100000 — ...	228	270	302	346
100000 — 1/2 Mill. — ...	444	518	537	574
1/2 Mill. — 1 — — ...	95	109	116	117
1 — — 5 — — ...	95	120	127	131
5 — — 10 — — ...	9	7	9	10
10 — og derover	9	14	13	12
	1823	2437	2876	3325

med 100000—500000 Kr., 22 med 1/2—1 Mill., 36 med 1—5 Mill. og 4 Selskaber med over 5 Mill. Kroners Aktiekapital.

For Forøgelsen af den samlede Aktiekapital er det naturligvis de større Selskaber med over 1 Mill. Kr. der betyder noget, hvad man ser af nedenstaaende Sammenstilling for 1905 og 1912:

Selskaber med en Aktiekapital af:	Indbetalt Aktiekapital	
	1905 Kr.	1912 Kr.
Indtil 10000 Kr.....	1,568305	3,704706
10000 indtil 25000 Kr....	4,073880	7,658605
25000 — 50000 —	6,351797	10,875310
50000 — 100000 —	14,586555	22,335868
100000 — 1/2 Mill. —	91,221910	115,888814
1/2 Mill. — 1 — —	63,245920	75,809456
1 — — 5 — —	171,167720	228,483452
5 — — 10 — — ...	189,000000	65,947000
10 — og derover.....	59,258000	323,500000
	600,474087	854,203211

Million-Selskabernes Antal forøgedes i de 7 Aar fra 113 til 153, og deres Aktiekapital fra 419 til 618 Mill. Kr. Det er paa det nærmeste de syv Tiendedele af den samlede Aktiekapital der falder paa Selskaberne med mindst 1 Mill. Kr. indbetalt Kapital.

Af de 3325 Aktieselskaber, der indgaar i Opgørelsen for 1912, er 48 stiftede før 1870. Disse 48 gamle Selskaber er for største Delen meget store; tilsammen har de 156 Mill. Kroners Aktiekapital. I Halvfjerdserne er af de nu bestaaende Aktieselskaber stiftet 78 med en samlet Kapital af 181 Mill. Kr., i Firserne 82 med 79 Mill. Kr. Kapital, i Halvfemserne 393 Selskaber med 215 Mill. Kr., i Tiaaret 1900—1909 stiftedes 1565 nu bestaaende Selskaber med 157 Mill. Kroners Kapital; endelig er 1005 Selskaber med 44 Mill. Kr. Aktiekapital stiftet i 1910—11 og første Halvaar af 1912. (For 154 Selskaber med 23 Mill. Kr. Kapital er Stiftelsesaaret ubekendt).

Det interessante Spørgsmaal om Aktiekapitalens Udbytte er uoplyst for langt den største Del af Selskaberne, men det er naturligvis overvejende de mindre Selskaber, hvis Udbytte man ikke kender. I Opgørelsen for 1905 foreligger der kun Oplysning om Udbyttet for 562 Selskaber, men disse havde en samlet Aktiekapital af 490 Mill. Kr. I Opgørelsen for 1912 gives der Oplysning om Udbyttet for 650 Selskaber med 669 Mill. Kroners Kapital. Det er saaledes langt den overvejende Del af Aktiekapitalen, hvis Udbytte man kender. For hver af de oran nævnte Grupper af Aktieselskaber er den gennemsnitlige Udbytteprocent anført i omstaaende Oversigt (dog er Sejlskibsselskaberne udeladt, da Udbyttet kun er oplyst for nogle faa af disse Selskaber).

(Se øverst næste Side).

Naturligvis dækker disse Gennemsnitsdividender over meget store Forskelligheder, og for nogle Grupper Vedkommende er Gennemsnittet stærkt paavirket af Dividenden for et enkelt eller nogle faa store Selskaber; dette gælder særlig Gruppen »Telegraf- og Telefonselskaber«, hvor »Store Nordiske«, hvis Aktiekapital er over Halvdelen af hele Gruppens, ganske dominerer ved sin høje Dividende.

De 650 Aktieselskaber (med 669 Millioners Kapital), for hvilke Udbyttet er bekendt ved Opgørelsen for 1912,

	Gennemsnitlig Dividende i sidste Regnskabsaar			
	1905	1908	1910	1912
	%	%	%	%
Banker.....	6,74	6,40	6,37	6,53
Dampskibsselskaber....	1,43	3,45	2,71	4,63
Jernbaneselskaber.....	1,83	2,45	2,11	2,30
Telegraf- og Telefonselskaber.....	18,05	14,82	12,70	13,31
Forsikringselskaber....	6,51	8,81	8,41	10,33
Industrielle Selskaber ..	6,60	6,67	7,21	8,48
Ejendomsselskaber.....	2,72	2,60	2,32	3,23
Handelsselskaber.....	6,86	7,78	15,32	7,58
Andre Selskaber.....	4,98	5,65	6,84	5,31
Alle Arter af Selskaber...	6,32	6,31	6,46	6,84

uddelte tilsammen ca. 44 Mill. Kr. i Dividende for det sidste Regnskabsaar. Af disse 650 Selskaber var der imidlertid 146 som intet Udbytte gav. 30 Selskaber gav indtil 4 %, 147 gav 4—6 %, 161 gav 6—8 %, 65 gav 8—10 %, 76 gav 10—15 % og 25 Selskaber gav 15 % eller derover.

II.

Den aftagende Tuberkulose-Dødelighed.

I den for nylig udkomne Medicinalberetning for 1909 har Lederen af Sundhedsstyrelsens medicinalstatistiske Kontor, Dr. med. J. Carlsen, bl. a. givet en udførlig Redegørelse for de Erfaringer, man i de 20 Aar fra 1890 til 1909 har høstet med Hensyn til Tuberkulosens Udbredelse i Danmark.

De tuberkuløse Sygdomme har — som rimeligt er — i de sidste Aartier været Genstand for særlig Opmærksomhed. Paa Grundlag af de forskellige Undersøgelser, der er foretagne, er man bleven i Stand til at fastslaa,